

YALNIZ İKİMİZ

REBİA ARİF

Hazırlayan
Abdullah Ezik

✕ @ f / otukennesriyat

YAYIN NU: 2171
EDEBÎ ESERLER: 1104

T.C. KÜLTÜR ve TURİZM BAKANLIĞI
SERTİFİKA NU: 49269

ISBN: 978-625-408-420-1

www.otuken.com.tr | otuken@otuken.com.tr

ÖTÜKEN NEŞRİYAT A.Ş.®

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 • 34433 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50

Genel Müdür: Ertuğrul Alpay

Genel Yayın Yönetmeni: Göktürk Ömer Çakır

Editör: Oğuzhan Murat Öztürk

Kapak Tasarımı: Ceyhun Durmaz

Dizgi-Tertip: Mahmut Doğan

Kapak Baskısı: CB Matbaacılık

Baskı: Ötüken Neşriyat AŞ

İstiklâl Cad. Ankara Han 65/3 Beyoğlu-İstanbul
Tel: (0212) 251 03 50
Sertifika Nu: 49269

İstanbul - 2025

Kitabın bütün yayın hakları Ötüken Neşriyat A.Ş.'ye aittir. Yayınevinden yazılı izin alınmadan, kaynağın açıkça belirtildiği akademik çalışmalar ve tanıtım faaliyetleri haricinde, kısmen veya tamamen alıntı yapılamaz; hiçbir matbu ve dijital ortamda kopya edilemez, çoğaltılamaz ve yayımlanamaz.

Rebia Arif Bilgin (1903-22 Eylül 1936): Rebia Arif, Abdurrahman Arif ile Rahime Hanım'ın kızı olarak 1903 yılında dünyaya geldi. Çocukluk ve ilk gençlik yılları Selanik'te geçen Rebia Arif, Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasının ardından ailesiyle birlikte İzmir'e geldi. Babası Abdurrahman Arif tarafından çıkarılan *Yeni Asır* gazetesinin daimî yazar kadrosunda yer aldı, başta kadın hakları olmak üzere birçok farklı mesele üzerine kalem oynattı. Gerek kurgu gerekse kurgu dışı metinlerinde okur ile samimi bir diyalog geliştiren Rebia Arif, *Kır Perisi* (1932), *Kadın Tipleri* (1934), *Beni Seviyor mu* (1934), *Yalnız İkimiz* (1934), *Kadın İsterse* (1936) gibi çeşitli romanlar kaleme aldı. 22 Eylül 1936'da vefat etti.

Abdullah Ezik: Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi'nde başladığı Türk Dili ve Edebiyatı lisans eğitimini 2017'de, Yeni Türk Edebiyatı yüksek lisans eğitimini ise 2021'de tamamladı. Aynı süreçte Otto-Friedrich-Universität Bamberg'in Oriental Studies departmanında misafir öğrenci olarak bulundu. Florida State College at Jacksonville'deki English Language Institute eğitimini 2018'de, English as a Second Language programını ise 2019'da bitirdi. *Sanat Kritik*, *Sanat Dünyamız*, *Kitap-lık*, *Ova*, *Öykü Gazetesi*, *k24*, *Argonotlar*, *Artı Gerçek*, *IAN Edebiyat*, *KE Dergi*'de çeşitli yazı, şiir ve söyleşileri yer aldı. Bugüne kadar Hâlit Ziya Uşaklıgil, Peyami Safa, Şemsettin Sami, Ali Suavi, Burhan Cahit, Memduh Şevket, Orhan Veli, Ahmet Midhat Efendi, Yusuf Akçura gibi birçok şair ve yazarın eserlerini yayına hazırladı. İlk şiir kitabı *Kuş Grisi* 2023'te yayımlandı. Doktora eğitimine Marmara Üniversitesi, Türkiyat Enstitüsü, Yeni Türk Edebiyatı ana bilim dalında devam ediyor; Can Yayınları'nda yönetici editör, Açık Radyo ve Medyascope'da programcı, Yeditepe Üniversitesi ve FMV Işık Üniversitesi'nde ise öğretim görevlisi olarak çalışıyor.

SUNUŞ

Cephede ve Cephe Gerisinde: Öz'ün/Ülkenin Serüveni

Rebia Arif (Bilgin), Rahime Hanım ile gazeteci Abdurrahman Arif Bey'in kızı olarak 1903 yılında dünyaya gelir. Reb-
bia Arif'in çocukluk ve ilk gençlik yılları, dönemin önemli
merkezlerinden biri olan Selanik'te geçer. Yirminci yüzyıl
başında oldukça hareketli günlere tanıklık eden Balkan
coğrafyasında birçok farklı sorun ile yüzleşmek zorunda
kalan Reb-
bia Arif, imparatorluğun dağılma sürecine de ya-
kından tanıklık eder.

Balkan Savaşları, Birinci Dünya Savaşı ve ardından
gelen İstiklal Savaşı sürecinde Selanik'te bulunan Reb-
bia Arif, Lozan Barış Antlaşması'nın imzalanmasının ardın-
dan ailesiyle birlikte İzmir'e yerleşir. Selanik'te kurucuları
arasında yer aldığı *Yeni Asır* gazetesini İzmir'de çıkarma-
ya devam eden Abdurrahman Arif Bey, zaman içerisinde
kızı Reb-
bia Arif'i de gazetenin daimî yazar kadrosuna dâ-
hil eder. Reb-
bia Arif'in ilk romanı *Mina*, 1921 yılında *Yeni*

Asır'da tefrika hâlinde yayımlanır. Bu eseri ilerleyen süreçte sırasıyla *Onun Saadeti* (1921) ve *Hakikat Peşinde* (1922) gibi romanlar takip eder.

Kimi zaman doğrudan kendi adıyla, kimi zaman R.B. imzasıyla çeşitli tefrika romanlar kaleme alan Rebia Arif, eserlerinde birçok farklı konuya değinir. Bütün bir coğrafyayı derin sarsan büyük savaşlardan kimi kişisel sorunlara, kadınların toplum içerisindeki yerinden sosyokültürel değişimlere kadar birçok mesele, kendisine onun romanlarında önemli bir karşılık bulur. *Kır Perisi* (1932), *Ayşe'nin Öcü* (1933), *Kadın Tipleri* (1934), *Beni Seviyor mu* (1934), *Bir Aşk Kahramanı* (1934), *Yalnız İkimiz* (1934), *Zindan Güneşi* (1935), *Çapraşık Duygular* (1935), *Kadın İsterse* (1936), *Temoçin'in Rüyası* (1936), Rebia Arif'in 1930'lu yıllarda ön plana çıkan eserleri arasında yer alır.

Yeni Asır'ın özellikle İzmir yıllarında daha aktif bir rol üstlenen Rebia Arif, dönemin tanınan yazarlarından birisi hâline gelir. 1930'lu yıllarda büyük bir atılım gösteren gazetenin "Kadın ve Moda" sayfasının sorumluluğunu doğrudan Rebia Arif üstlenir. Yazar, bu sayfalarda dönemin moda anlayışını, çeşitli biçki dikiş metotlarını, ön plana çıkan giyim kuşam tarzlarını değerlendirir, moda konusuna özel bir önem gösterir. Yazar aynı zamanda sorumluluğunu üstlendiği "Biz Kadınlar" köşesinde kadın hakları ve kadınların toplum içerisindeki rolleri gibi çeşitli konularda makaleler kaleme alır.

Yine 1930'lu yıllarda siyaset ile yakından ilgilenmeye başlayan Rebia Arif, yerel seçimlerde Serbest Cumhuriyet Fırkası'ndan İzmir belediye meclis üyeliğine aday gösterilir, ancak seçimi kazanamaz. Cumhuriyet Halk Fırkası'nın

yürüttüğü kimi politikaları eleştirerek Serbest Cumhuriyet Fırkası'nın bir alternatif olarak seçmenin yanında olduğunu gazete yazılarında vurgular. Tüm bunlar, Rebia Arif'in salt düşünsel anlamda değil, fiili olarak da kadın hareketinin içerisinde yer aldığını açıkça ortaya koyar. Rebia Arif, bu anlamda kendi döneminin önde gelen figürlerinden Suat Derviş, Nezihe Muhiddin, Sabiha Sertel ve Halide Edip (Adivar) gibi isimlerle beraber feminist mücadelenin öncüleri arasında yer alır.

Gazeteci kimliğine paralel bir şekilde birçok sivil toplum kuruluşuna da destek veren Rebia Arif, İzmir Türk Ocağı'nda, Tokadizade Şekip Bey'in başkanı olduğu ve İzmirli entelektüelleri bir araya getirmek üzere faaliyet yürüten Edebiyat Cemiyeti'ne üye olur (Nisan 1931). Cemiyet aracılığıyla birçok önemli isimle tanışma fırsatı bulan Rebia Arif, yazarların örgütlü bir şekilde hareket etmesi gerektiğini vurgular.

Çok elim bir kayıp
Rebia Arif Bilgin
hayata gözlerini kapadı
"Yeni Asır", yazı ve tertip ailesi
derin bir yas içindedir

İstanbuldan gazetemizi al-
tısını matem içinde burakan
bir telefon aldık: Rebia Arif

Bilgin kaybetmiş bulunu-
yoruz.

Rebia Bilgin 7 ay süren
istrahali bir hastalıktan son-
ra hayata gözlerini kapamış
ve kendisini çok seven aile-
sinin ve birçok dostlarının
gözetiminden ayrılmıştır.

Bu fevkalat hazinesini kay-
beden zavallı kardeşleri Aliye,
Galip, Şevket ve Behaet Bil-
gin ve aileleri için bir tek
teselli kelimesi bulamıyoruz.
Çünkü Rebia Arif Bilginin
ölmüş gazetemizi için de en
acı bir darbedir.

Oun okuyucularımız çok
yakından tanıyanlar ve seve-
mişlerdir. Yirmi senece yak-
kın zamandanberi bu sütün-
larda çıkan romanları, edebî
makaleleriyle Rebia Arif
Türk kadrlığını daima şeref
ve sevgi ile okuyucularımızın
ölmüş temsil etmiştir. Mîna
ounun saadeti, hakikat peşin-
de, Aytenin fedi, kadın tipi-
leri gibi her biri bir san'at
eseri sayılabilecek on beş
kadar roman ve müteaddid
tercememleriyle Türk roman-
cılığında kudretle yer alan
Rebia Arif Bilgin, en olgun
eserlerini yazmaya hazır-
ırken ölmüş amansız pen-
cesine düşmüştür.

Aylardanberi çektiği da-
— Sema alifredisi nakliyle —

Çok elim bir kayıp
Rebia Arif Bilgin
hayata gözlerini kapadı
"Yeni Asır", yazı ve tertip ailesi
derin bir yas içindedir

— Das faratı 1 unca salıstede —
yanılmaz ıstıralardan sonra
bu ölmüş onun için bir kur-
tuluş sayılsa bile kardeşleri
ve ailesi için, ve bizim için
kapanmaz bir yara olacaktı.
Bu müddiğ darbe karşısında
hayatın bu haksız ciyesine
boyun eğmekten başka bir
şey yapamıyoruz. Bütün mu-
hitine, ailesinden başlayarak
himaye heyetine dahil ol-
duğu mektep çocuklarına
kudret sonsuz şefkat ve sevgi-
nini yaymış, bunu hayatının
en yüce gayesi saymış
olan Rebia Arif apansız ge-
len amansız bir hastalığa
kurban giderken onun yaşı-
yıp bir ibret ve büyüklük
levhası gibi gözlerimiz önün-
de yükseliyor: Çünkü o fik-
rin, ruhunun ve kalbini daima
engüde düşüncelere, hiale-
re ve sevgilere bağhyarak
yaşamış, etrafında saadetler
hazırlamış, ıstıraları azalt-
mağı daima en büyük saadet
bilmiştir. Ne yazık ki felek
en ıstıralı bir hastalığı bu
meklek has'etli kıza musallat
ettir

Bu acı karşısında, onun
asli ve daima canlı hatırası
ölmüşdür. Güzyağlarımızla ve
saygılarımızla eğilmekten
başka bu sütünlerde yazacak
bir söz bulamıyoruz. Zavallı,
zavallı Rebia!

Rebia Arif, 22 Eylül 1936'da, 7 ay süren "ızdıraplı bir hastalığın ardından" İstanbul'da vefat eder. Ölüm ilanı, yıllardır kalem oynattığı *Yeni Asır* gazetesinin 23 Eylül 1936 tarihli sayısında "Çok Elim Bir Kayıp: Rebba Arif Bilgin hayata gözlerini kapadı" başlığıyla verilir:

Rebia Arif'in 26 Eylül 1934 ile 12 Teşrinisani 1934 tarihleri arasında *Yeni Asır* gazetesinde tefrika edilen romanı *Yalnız İkimiz*, imparatorluktan cumhuriyete giden yolda yaşananları farklı noktalardan, eserin ana kahramanı Özdemir'in hikâyesine paralel bir şekilde ele alır. Ana olay şemasında Özdemir (Öz), Tomris, Nerime Hanım, Güler Hanım, Zehra Hanım, Yüzbaşı Demir Bey ve Hamdi Bey gibi birçok farklı kahramanın yer aldığı *Yalnız İkimiz*, vatan aşkı ile dünyevi aşkın iç içe geçtiği bir eser olarak değerlendirilebilir. Bir yandan Özdemir'in vatanını kurtarmak için cepheden cepheye koşması ve ülkenin geleceği için kendisini feda etmesi, diğer yandan kendi kişisel yaşantısını olabildiğince koruma arzusu, Tomris'e düşkünlüğü, eserin ana gerilim hattını meydana getirir.

Özel hayatıyla askeri vazifeleri arasında gidip gelen bir kahraman olan ön plana çıkan Özdemir, "uzun boylu", "sarı bıyıklı" ve "atılğan" bir gençtir. Bir yandan annesi Zehra Hanım tarafından evlendirilmek istenir ve kendi hayatını düzene sokmaya çalışır, öte yandan ülkenin içerisinde bulunduğu zor koşullar içerisinde memleket için bir çıkış yolu arar. Bu yönüyle kendisini sürekli bir açmazın içerisinde bulan Özdemir, yaşamı boyunca mücadele etmekten kaçınmaz. Cephe ve cephe gerisinde ülkesi için elinden geleni yapmaya çalışır. Özdemir, bu yönüyle "kahraman Türk askeri"nin bir timsali olarak ön plana çıkar. Türk askeri/subayı, onun karakterinde kristalize edilir.

Rebia Arif'in ilk kez 1934 yılında *Yeni Asır* gazetesinde tefrika hâlinde okurla buluşan romanı *Yalnız İkimiz*'i yayıma hazırlarken söz konusu gazetede ki orijinal metni esas

aldık. Yazarın dil ve üslubuna hiçbir şekilde müdahale etmedik, Rebia Arif'in roman dilinin bugünün okuruna da aynı şekilde ulaştırılmasına özen gösterdik. Bu esnada kimi dizgi hatalarını düzeltmekle beraber yazarın özel olarak tercih ettiği kimi ifade ve kavramlara müdahale etmedik.

Yalnız İkimiz'i doğrudan *Yeni Asır* gazetesindeki tefrika üzerinden çalıştık. Metnin tefrikasında her bir bölümün kendi içerisinde bir alt başlığı yer alıyordu. Söz konusu bölüm numara ve başlıklarını eseri kitaplaştırırken aynı şekilde koruduk. Bu duruma paralel bir şekilde, eser bir tefrika metin olarak tasarlandığı için bir bölümde anlatılan kimi olaylar bazı durumlarda öteki bölümlere taşmıştı. Bu nedenle bazı durumlarda tefrikalar arasında kopukluk varmış gibi durmaktadır. Biz eserin tefrika olarak bütünlüğünü bozmamak için bölümleri birleştirmedik, tefrika-daki hâlleriyle yayınlamayı uygun gördük.

Yalnız İkimiz, Oğuzhan Murat Öztürk'ün emek ve gayretiyle bugün yeniden okurla buluşuyor. Kendisi eseri tefrikadan tespit ettikten sonra dosyayı bana ulaştırdı ve yayımlanması konusunda büyük bir çaba gösterdi. Tevecühü ve destekleri için kendisine her zaman minnettarım.

Rebia Arif'in *Yalnız İkimiz*'i umarız bugünün okuru için de büyük bir anlam ifade eder ve zorlu geçen savaş yıllarına dair tanıklıklar da içeren bu roman, umarız okur nezdinde de hakettiği karşılığı bulur.

**1 Temmuz 2023, Şişli
Abdullah Ezik**

Sahife 4

Yalnız İkimiz

Yazan : Rebia Arif

Siz Rumeli Kıyılarında Kalan Cephane Ve Silâhların Bile Naklini Başaramadınız

— 1 —

Dize kadar kar... İnsanı ol-
duğu yerde donduran bir Şubat
gececi!..

Özdemir, arkadaşının kula-
ğına fısıldıyarak:

— Bunlar mı? dedi..

— Evet..

Gazınınun bugulu camları
arkasında, bir az ilerideki bir
masada oturmuş üç kişi idiler.

Özdemir uzun boyun, sarı bı-
yıklı gözlüklüsü ile kısa yagız,
yuvarlak olanı tanıdı.

Fakat bu bulanık, esrarlı ba-
kımlarını yanındakilere dikmiş,
muttasıl anlatan papas kim?

Onlar arkalarındaki masada
kendilerini dinleyen iki arkadaş-
tan hiç şüphelenmiyerek konu-
şuyorlar:

Türkün dayanış gücünü parça-
lamak isteyen bu kelimenin sonu
gelmiyecek mi hiç.

— Öz bak.. Ero cevap arının,
alayla omuz kaldırırsın bir bak.

Papas ağır fakat kat'i bir
hâkimiyetle:

— Kumandanlık mı dedin? ora-
dan vait almak için önce sizin
nasıl ve nerede bir muvaffaki-
yet gösterebileceğin zi anlıyalım.
Onu söyleyin. Rumeli kıyıların-
da bulunan cephane ve silâhla-
rın bile naklini başaramadınız.
Halbuki biz bunların büyük bir
kısmını Vrangeli ordusuna ver-
meği teahhüt ettik. Bu teahhü-
dümüzü unutmayın!

Papasın yüzü daha fazla bu-
ruştu. Sözünün alt tarafını ge-

-1-

Siz Rumeli Kıyılarında Kalan Cephane ve Silahların Bile Naklini Başaramadınız

Dize kadar kar... İnsanı olduğu yerde donduran bir Şubat gecesi...

Özdemir, arkadaşının kulağına fısıldayarak:

“Bunlar mı?” dedi.

“Evet.”

Gazinsonun buğulu camları arkasında biraz ilerideki bir masada oturmuş üç kişiydiler.

Özdemir uzun boylu, sarı bıyıklı gözlüklüsü ile kısa ya-ğız, yuvarlak olanı tanımıştı.

Fakat bu bulanık, esrarlı bakışlarını yanındakilere dikmiş, muttasıl anlatan papaz kim?

Onlar arkalarındaki masada kendilerini dinleyen iki arkadaştan hiç şüphe etmeyerek konuşuyorlar:

Papaz karanlık yüzünde, şeytani tebessümler dolaştırarak:

“Evet,” diyordu. “Bu cemiyet büsbütün serbest ve geniş salahiyetlere sahip olmalıdır ki büyük işler başarılsın.”

Uzun boylu, sarı bıyıklı adam:

“O salahiyetler zaten bizim elimizde saygılı rahibim... Biliyorsunuz ki İngiliz Muhipler Cemiyeti’nin başında bizzat Osmanlı İmparatorluğunun hakani bulunuyor. Ve o başta bulunduğu içindir ki size en kuvvetli teminatı vere-

biliyoruz. Hele benim gazetemde her gün yaptığım propagandalarla halkı aynı çevre, aynı dilek içinde tutacağımıza inanınız...”

Öz’ün gözleri nefretle parıldadı.

“Sefil! Asıl bir milleti esarete sürüklemek isteyen propagandalarının sonsuz mesuliyetlerini hiç düşünmüyor! Fakat söyle Hamdi Bey Allah için söyle... Bu ölüm saçan bakışlarıyla yüreğimi donduran papaz da kim oluyor?”

“Tanıyamadın mı? Rahip Fro itilafçıların baş fırıldakçısı!”

Özdemir asabiyetle ayrıldı:

“Alçaklar! Burada yine ne fırıldaklar çevirecekler? Hele şu yüksek mevkiye dayanan Peyamcı’nın buraya gelerek yurdumuzun kuruluşunu bir papazın taassup ve riya kokan iki dudağı arasına bağlamak isteyeşine ne demeli?”

Özdemir’in elleri titriyor, diğerleri her nefes alışta gecenin buzlu havasına içinin yangınını saçarak benliğini kavuruyordu.

Hamdi Bey sükûnet dilenir gibi dostunun ellerini sıktı.

“Yalvarırım Öz, biraz serinkanlı ol. Bu adamlara kendilerini dinlediğimizi duyurmayalım.”

Önündeki kadehi doldurarak Özdemir’e uzattı:

“İçelim Öz... Biranın serin köpükleri senin ateşli kanına sükûnet getirir.”

Öz kadehi dudaklarına sunarken, gözlüklü adamın zehirli sözleri yine kulağına çarpıyordu!..

“Evet saygılı rahibim, ben size her suretle bize inanınız diyorum fakat siz hâlâ buraya gelişimizin asıl maksadını anlamamış gibi duruyorsunuz. Kumandanlık ne cevap verdi?”

Biz İngiliz himayesine güvenebileceğimize emin olursak en son bu emrivakiyi de yapacağımıza şüphe etmeyin.

Öz yine yerinde kıvrandı:

“Emrivaki! Aptallar bu emrivakiler ne zamana kadar

sürecek? Milli varlığı hiçe sayan Türk'ün dayanış gücünü parçalamak isteyen bu kelimenin sonu gelmeyecek mi hiç?"

"Öz bak... Fro cenaplarının alayla omuz kaldırışına bir bak."

Papaz ağır fakat kati bir hâkimiyetle:

"Kumandanlık mı dedin? Oradan vait olmak için önce sizin nasıl ve nerede bir muvaffakiyet gösterebileceğinizi anlayalım. Onu söyleyin, Rumeli kıyılarında bulunan cep-hane ve silahların bile naklini başaramadınız. Halbuki biz bunların büyük bir kısmını Vrangeli ordusuna vermeyi taahhüt ettik. Bu taahhüdümüzü unutmayın!"

Papazın yüzü daha fazla buruştu. Sözünün alt tarafını getirmek için biraz düşündü sonra:

"Biliyor musunuz," dedi, "siz onu İstanbul'dan çıkarmakla ne büyük gaf yaptınız? Burada kimse yok söyleyebilirim... Düşmanın kıratını bilmek gerekir."

Her varlığı kendi kafasında yaratan bir adamı sen tut da Anadolu'nun göbeğine sürgün et! Bu körü körüne yapılan işin ötesinden gelmek korkarım ki çok pahalıya mâl olacak!

Gözlüklü adam başını kaldırdı hafif bir sesle:

"Uzun muhakemelere girişmeyelim dostum. Herhalde Osmanlı İmparatorluğu içinde isyan ve karışıklığa sebep olanlar cezalarını görürler..."

"Bilakis bu muhakemeyi yürütmek lüzumludur. Çünkü bugün, yapılmış bir muahedeyi tanımayan İtilaf kuvvetlerinin dileklerine engel olan bu millici kuvvetler (has-ta adamın) iskeletlerinden değil, ancak sürgün etmekle hilafet merkezinden uzaklaştırmak istediğiniz dirik bir adamın yaratıcı iradesinden doğmuştur. Eğer o burada olsaydı! Fakat onun kuvvetini çekemeyenler, ondan çekilenler mutlak İstanbul'dan uzaklaşmasını istediler; güya